

Sygn. akt I ACz 364/15

POSTANOWIENIE

Dnia 9 marca 2015 roku

Sąd Apelacyjny w Krakowie, I Wydział Cywilny, w składzie:

Przewodniczący: SSA [REDAKTED]

SSA [REDAKTED]

SSA [REDAKTED]

po rozpoznaniu w dniu 9 marca 2015 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku [REDAKTED]

przy uczestnictwie Komisarza Wyborczego w Tarnowie i Przewodniczącego Miejskiej Komisji Wyborczej w Tarnowie

o unieważnienie wyborów do Rady Miejskiej w Tarnowie w Okręgu Wyborczym nr 3

na skutek zażaleń uczestników na postanowienie Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 13 stycznia 2015 roku, sygn. akt I Ns 161/14

postanawia:

1. zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że:

- pkt. II nadać brzmienie: „stwierdzić wygaśnięcie mandatów radnych Rady Miejskiej w Tarnowie: [REDAKTED]

-po pkt. III dodać pkt. IV o treści: „w pozostałym zakresie protest wyborczy oddalić”;

2. oddalić w pozostałej części zażalenie uczestnika Przewodniczącego Miejskiej Komisji Wyborczej w Tarnowie.

Na oryginale właściwe podpisy
Za zgodność

Starszy Sekretarz Sądowy
Jolanta Gumińska

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 13 stycznia 2015 roku, sygn. akt I Ns 161/14, Sąd Okręgowy w Tarnowie:

- 1) orzekł o nieważności wyborów przeprowadzonych w dniu 16 listopada 2014 roku do Rady Miejskiej w Tarnowie w Okręgu Wyborczym nr 3;
- 2) stwierdził wygaśnięcie mandatów radnych Rady Miejskiej w Tarnowie: [REDACTED]

- 3) zarządził przeprowadzenie ponownych wyborów do Rady Miejskiej w Tarnowie w Okręgu Wyborczym nr 3, począwszy od aktu powołania nowych Obwodowych Komisji Wyborczych w tym Okręgu, to jest Komisji nr: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 12, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 60, 61, 62, 63.

W uzasadnieniu wyjaśnił, iż z podniesionych w proteście zarzutów, które stanowiły podstawę żądania przez wnioskodawcę [REDACTED] (będącego kandydatem na radnego do Rady Miejskiej w Tarnowie z listy nr 7 KW Nowa Prawica – Janusz Korwin Mikre i którego nazwisko w dniu wyborów było umieszczone w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania na obszarze okręgu wyborczego nr 3 w Tarnowie) unieważnienia wyborów do Rady Miejskiej w Tarnowie w okręgu wyborczym nr 3, na uwzględnienie zasługiwał jedynie zarzut oparty na tym, że na kartach do głosowania brak było nazwiska kandydata na radnego z listy nr 15 KW Tarnowianie – [REDACTED] który stosownie do załącznika nr 3 do uchwały nr 8/2014 Miejskiej Komisji Wyborczej w Tarnowie z dnia 30 października 2014 r. powinien być znajdować się na pozycji 13 listy nr 15.

Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego polegającego na sprawdzeniu kart do głosowania z wszystkich 19 obwodowych komisji wyborczych z okręgu wyborczego nr 3 w zakresie czterech obwodowych komisji wyborczych, o których zeznawali w tej sprawie świadkowie tj. nr 1,2,21,22 i w zakresie obwodowej komisji wyborczej, w której [REDAKTOWANE] otrzymał jeden głos (komisja nr 18) – po sprawdzeniu wszystkich kart do głosowania, zaś w zakresie pozostałych 14 obwodowych komisji wyborczych – po wrywkowym sprawdzeniu losowo wybranych kart do głosowania, Sąd Okręgowy ustalił, że na karcie do głosowania obejmującej listę nr 15 brak było nazwiska zarejestrowanego wcześniej przez Miejską Komisję Wyborczą kandydata na radnego z KW Tarnowianie [REDAKTOWANE] którego nazwisko zgodnie z załącznikiem nr 3 do uchwały nr 8/2014 Miejskiej Komisji Wyborczej z dnia 30 października 2014 r. powinno było się znajdować na karcie do głosowania na pozycji 13. W konsekwencji Sąd pierwszej instancji powołując się na przepis art. 73 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy, zwanej dalej kodeksem wyborczym) stwierdził, że wszystkie badane w ramach postępowania dowodowego karty do głosowania, jako nie odpowiadające wymaganiom stawianym przez ten przepis, są nieważne i nie mogły stanowić podstawy do ustalenia wyników wyborów w okręgu wyborczym nr 3. Obwodowe Komisje Wyborcze w protokołach wyników głosowania powinny były wykazać je jako karty nieważne, a tego nie uczyniły. W tej sytuacji, nie sprawdzenie przez obwodowe komisje wyborcze, czy dostarczone im w dniu 15 listopada 2014 r. karty do głosowania odpowiadają wzorowi karty do głosowania, ustalonej przez Miejską Komisję Wyborczą w załączniku nr 3 do uchwały nr 8/2014 z dnia 30 października 2014 r. i czy zawierają wszystkie nazwiska osób zarejestrowanych jako kandydaci na radnych z poszczególnych list wyborczych, a następnie ustalenie przez wszystkie obwodowe komisje wyborcze wyników głosowania w oparciu o te nieważne karty do głosowania, stanowiło oczywiście naruszenie przepisów kodeksu wyborczego dotyczących głosowania i ustalania wyników wyboru (art. 82 § 1 pkt 2 kodeksu wyborczego).

W ocenie Sądu pierwszej instancji, powyższe naruszenie przepisów kodeksu wyborczego dotyczących głosowania i ustalania wyników wyboru, miało wpływ na wyniki wyborów na radnych do Rady Miejskiej w Tarnowie, gdyż skoro wszystkie karty do głosowania, które zostały wyciągnięte z urn wyborczych w okręgu wyborczym nr 3 były nieważne, to ustalone na ich podstawie wyniki głosowania w tym okręgu

wyborczym są w całości nieprawidłowe, a zatem żaden z kandydatów na radnych w tymże okręgu wyborczym nie uzyskał ważnych głosów.

W tych okolicznościach Sąd Okręgowy mając na względzie przepis art. 394 § 2 kodeksu wyborczego orzekł o nieważności wyborów w okręgu wyborczym nr 3 do Rady Miejskiej w Tarnowie.

Przywołując treść przepisów art. 394 § 3 kodeksu wyborczego wskazał, że z uwagi na regulację prawną zawartą w art. 416 kodeksu wyborczego zaszła konieczność wygaszenia mandatów wszystkich 25 radnych wybranych w wyborach w dniu 16 listopada 2014 r. do Rady Miejskiej w Tarnowie, czyli nie tylko radnych wybranych w okręgu wyborczym nr 3, ale także i w okręgach wyborczych nr 1,2 i 4, bowiem po ponownym przeprowadzeniu głosowania w okręgu wyborczym nr 3 zajdzie konieczność ustalenia przez Miejską Komisję Wyborczą w Tarnowie na podstawie wyników głosowania z dnia 16 listopada 2014 r. w okręgach wyborczych nr 1,2 i 4 oraz na podstawie powtórnych wyników głosowania w okręgu wyborczym nr 3, które listy kandydatów komitetów wyborczych, biorące udział w wyborach do Rady Miejskiej w Tarnowie, będą uczestniczyć w podziale mandatów z uwagi na uzyskanie przez nich w skali całej gminy co najmniej 5% ważnie oddanych głosów.

Realizując dalsze wymagania przepisu art. 394 § 3 kodeksu wyborczego, Sąd Okręgowy uznał że postępowanie wyborcze w okręgu wyborczym nr 3 należy ponowić, poczynając od powołania nowych obwodowych komisji wyborczych, które w nowym składzie przeprowadzą powtórzone głosowanie na podstawie prawidłowo wydrukowanych kart do głosowania. Wprawdzie, co do zasady ponowne wybory przeprowadzają te same komisje wyborcze na podstawie spisu wyborów podlegającego aktualizacji (art. 396 § 2 kodeksu wyborczego), ale jeśli podstawą orzeczenia o nieważności wyborów było - jak w tej sprawie - naruszenie przez komisje wyborcze przepisów kodeksu wyborczego dotyczących głosowania lub wyników wyborów, to wówczas zachodzi potrzeba powołania nowych komisji.

Zażalenie na powyższe postanowienie złożył Komisarz Wyborczy w Tarnowie, zaskarżając go w części, a to co do punktu II, w zakresie stwierdzającym wygaśnięcie mandatów wszystkich radnych Rady Miejskiej w Tarnowie.

Powyższemu postanowieniu zarzucił:

- 1) obrazę przepisów prawa materialnego, to jest art. 445 § 1 kodeksu wyborczego poprzez uznanie, że dla sporządzenia przez Miejską Komisję Wyborczą protokołu z wyborów do Rady Miejskiej w Tarnowie, po przeprowadzeniu ponownych wyborów w Okręgu Nr 3, konieczne jest uprzednie wygaśnięcie mandatów w Okręgach 1,2 i 4;
- 2) naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie błędnych ustaleń faktycznych, że powtórne wyniki głosowania w Okręgu nr 3 mogą mieć wpływ na wyniki głosowania w dniu 16 listopada 2014 roku w okręgach nr 1,2 i 4.

W konkluzji wniósł o zmianę tegoż postanowienia w punkcie II, poprzez stwierdzenie wygaśnięcie mandatów radnych Rady Miejskiej w Tarnowie, tylko w okręgu wyborczym nr 3, a to: [REDACTED]

Zażalenie złożył także Przewodniczący Miejskiej Komisji Wyborczej w Tarnowie i zaskarżając go w całości zarzucił:

- 1) błędną wykładnię art. 82 § 1 w zw. z art. 416 § 2 i art. 396 § 2 kodeksu wyborczego pozwalającą na unieważnienie wyborów w jednym okręgu wyborczym w głosowaniach na radnych Rady Miejskiej w gminie będącej miastem na prawach powiatu;
- 2) naruszenie art. 321 §1 k.p.c. w zw. z art. 13 §2 k.p.c. poprzez orzeczenie ponad żądanie wniosku o unieważnienie wyborów, poprzez wygaszenie mandatów radnych Rady Miejskiej w Tarnowie wybranych w wyborach przeprowadzonych w dniu 16 listopada 2014 roku w okręgach Nr 1,2 i 4;
- 3) naruszenie art. 394 § 3 w związku z art. 444 i 445 kodeksu wyborczego poprzez brak wskazania w treści zaskarżonego orzeczenia, czy i jakie czynności wyborcze powinny zostać podjęte, aby dokonać ponownego podziału mandatów w okręgach wyborczych nr 1,2 i 4;

W konkluzji Przewodniczący Miejskiej Komisji Wyborczej w Tarnowie wniósł o:

- 1) nadanie punktowi II zaskarżonego orzeczenia brzmienia:

II. stwierdzić wygaśnięcie mandatów radnych Rady Miejskiej w Tarnowie [REDACTED]

- [REDACTED]
- 2) albo wprowadzenie do treści zaskarżonego orzeczenia punktu IV o brzmieniu:
IV. zobowiązać Miejską Komisję Wyborczą w Tarnowie, aby przy przeprowadzeniu ponownych wyborów do Rady Miejskiej w Tarnowie w Okręgu Wyborczym Nr 3 w sposób szczegółowo, określony w punkcie III postanowienia dokonała ponownego podziału mandatów, także w Okręgach Wyborczych Nr 1, 2 i 4 w oparciu o zestawienia wyników głosowania przeprowadzonego w dniu 16 listopada 2014 roku (Okręgi Wyborcze Nr 1, 2 i 4) oraz powtórnych wyborów w Okręgu Wyborczym Nr 3;

W odpowiedzi na zażalenia, wnioskodawca wniósł o ich oddalenie. W uzasadnieniu wskazał, że rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego jest prawidłowe, natomiast stanowisko żalących błędne. W jego ocenie wyniki wyborów w okręgu Nr 3 będą bowiem miały wpływ na całościowe wyniki Rady Miejskiej i w każdym wypadku należy wygaszać mandaty wszystkich radnych okręgu, w którym unieważniono wybory, a nie obliczać, czy wyniki w okręgu nr 3 będą miały wpływ, czy też nie na wyniki w pozostałych okręgach wyborczych. Wnioskodawca podniósł, że uwzględnienie argumentów Komisarza Wyborczego w Tarnowie doprowadziłoby do sytuacji, w której uchwały potencjalnie pozbawione byłyby prawomocności, a także, że komisja wyborcza może sporządzić ostateczny protokół z wynikami wyborów, dopiero po otrzymaniu protokołów ze wszystkich czterech okręgów wyborczych, co oznacza, iż do tego czasu nie można sporządzić protokołu całościowego.

Sąd Apelacyjny ustalił, co następuje:

W wyborach do Rady Miejskiej w Tarnowie zarządzonych na dzień 16 listopada 2014 r. w okręgach wyborczych nr 1, 2, 3 i 4 oddano 34 293 ważnych głosów. 5% próg ważnych głosów – 1 716 (z 34 301) przekroczyły następujące komitety wyborcze : KW Prawo i Sprawiedliwość – 13 248 głosów, KW Platforma Obywatelska – 7 025 głosów, KW Tarnowianie – 4 539 głosów, KKW SLD-Lewica Razem – 4 404 głosy , KW Nowa Prawica Janusza Korwin –Mikke – 2 206 głosy i KWW Ziemia Tarnowska – 1 840 głosy.

Nie przekroczył tego progu komitet wyborczy KWW Tarnów od nowa z 1 031 głosami.

(dowód : protokół z wyborów k. 25)

W okręgach wyborczych nr 1,2 i 4 w wyborach do Rady Miejskiej w Tarnowie w wyniku przeprowadzonych w dniu 16 listopada 2014 r. wyborów oddano 25 346 ważnych głosów. W powyższych okręgach w podziale mandatów uczestniczyły tylko 4 komitety wyborcze, a to : KW Prawo i Sprawiedliwość -9 996 głosów; KW Platforma Obywatelska - 5 077 głosów; KW Tarnowianie - 3 579 głosów i KKW SLD - Lewica Razem - 3 525 głosów.

KW Nowa Prawica -Janusza Korwin -Mikke uzyskał 444 ważnych głosów w okręgu wyborczym nr 1; 447 ważnych głosów w okręgu wyborczym nr 2 i 449 ważnych głosów w okręgu wyborczym nr 4.

KW Ziemia Tarnowska uzyskał 451 ważnych głosów w okręgu wyborczym nr 1; 322 ważne głosy w okręgu wyborczym nr 2 i 322 ważne głosy w okręgu wyborczym nr 4.

KWW Tarnów od nowa uzyskał 158 ważnych głosów w okręgu wyborczym nr 1; 268 ważnych głosów w okręgu wyborczym nr 2 i 318 głosów ważnych w okręgu wyborczym nr 4.

(dowód : zestawienie wyników głosowania i podziału mandatów w okręgach wyborczych nr 1,2 i 4)

W okręgu wyborczym nr 3 uprawnionych do głosowania w wyborach w dniu 16 listopada 2014 r. było 24 316 osób.

(dowód: protokół z wyborów k. 25)

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Sąd Okręgowy w zakresie okoliczności mających istotne znaczenie dla orzeczenia nieważności wyborów przeprowadzonych w dniu 16 listopada 2014 r. do Rady Miejskiej w Tarnowie w okręgu wyborczym nr 3, poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, które Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne.

Sąd drugiej instancji w oparciu o dane dotyczące wyborów do Rady Miejskiej w Tarnowie w okręgach wyborczych nr 1,2,3 i 4 dokonał uzupełniających ustaleń faktycznych w kwestiach mających znaczenie dla stwierdzenia wygaśnięcia mandatów radnych Rady Miejskiej w Tarnowie.

Zgodnie z art. 416 § 1 i 2 kodeksu wyborczego, w miastach na prawach powiatu, podziału mandatów pomiędzy listy kandydatów, dokonuje się proporcjonalnie do łącznej liczby ważnie oddanych głosów odpowiednio na kandydatów danej listy, zaś w podziale mandatów, o którym wyżej mowa uczestniczą listy kandydatów, tych komitetów wyborczych, na których listy w skali gminy oddano co najmniej 5% ważnie oddanych głosów.

Zarzut uczestnika Przewodniczącego Miejskiej Komisji Wyborczej w Tarnowie o niedopuszczalności orzeczenia nieważności wyborów w jednym okręgu wyborczym w głosowaniu na radnych rady miejskiej w gminie będącej miastem na prawach powiatu nie jest zasadny. Wbrew jego stanowisku, Sąd Okręgowy orzekając o nieważności wyborów w okręgu wyborczym nr 3 nie naruszył przepisów art. 82 § 1 w zw. z art. 416 § 2 i art. 396 § 2 kodeksu wyborczego.

Zważywszy na ilość głosów ważnych, które otrzymały komitety wyborcze w okręgach wyborczych nr 1, 2 i 4, w wyniku których kandydaci z tych komitetów uzyskali mandaty radnych do Rady Miejskiej w Tarnowie (KW Prawo i Sprawiedliwość, KW Platforma Obywatelska, KW Tarnowianie i KKW SLD - Lewica Razem) oraz mając na uwadze liczbę ważnych głosów uzyskanych w tych okręgach wyborczych przez komitety wyborcze KW Nowa Prawica Janusza Korwin - Mikke i KWW Ziemia Tarnowska (którym jednak pomimo przekroczenia 5% progu nie przysługiwały mandaty), w wyniku powtórzenia wyborów w okręgu wyborczym nr 3 nie dojdzie do zmian nie tylko w zakresie komitetów wyborczych, których kandydaci uzyskali w okręgach wyborczych nr 1, 2 i 4 mandaty, ale także w zakresie liczby mandatów przypadłych kandydatom z tych komitetów wyborczych. Nawet bowiem gdyby frekwencja w okręgu wyborczym nr 3 wyniosła 100% i wszystkie oddane głosy będą ważne, to i tak komitety wyborcze, które uzyskały mandaty w okręgach wyborczych nr 1, 2 i 4 niezależnie od liczby ważnych głosów w okręgu wyborczym nr 3 osiągną 5 % próg (i to nawet gdyby nie otrzymały jakiegokolwiek głosu ważnego w okręgu wyborczym nr 3), bowiem 5 % z liczby ważnych głosów z okręgów nr 1, 2 i 4 - 25 346 plus 24 316 potencjalnych ważnych głosów z okręgu wyborczego nr 3 wyniesie 2 484 głosy. Tymczasem w okręgach nr 1, 2 i 4 komitety wyborcze, które uzyskały w tych okręgach mandaty, liczba ważnych głosów oddanych na ich kandydatów znacznie przekracza liczbę 2 484 głosy.

Nie burzy powyższej tezy, podnoszona w zażaleniu przez uczestnika Przewodniczącego Miejskiej Komisji Wyborczej w Tarnowie jak i przez wnioskodawcę w odpowiedzi na zażalenia okoliczność, iż ponowne wybory w okręgu wyborczym nr 3 zostaną przeprowadzone w oparciu o zaktualizowany spis wyborców, a nie na podstawie poprzedniego spisu. Przede wszystkim, mając na względzie krótki odstęp czasowy od wyborów przeprowadzonych w listopadzie 2014 r. w stosunku do nowych wyborów w okręgu wyborczym nr 3 trudno przyjąć, aby zmiany liczbowe pomiędzy tymi spisami były tak istotne, że mogłyby mieć wpływ na podział mandatów w okręgach wyborczych nr 1, 2 i 4. Skoro bowiem komitety wyborcze KW Tarnowianie i KKW SLD - Lewica Razem uzyskali w tych okręgach- każdy ponad 3 500 ważnych głosów, to wątpliwości co do możliwości spełnienia przez nie 5 % progu zachodziłyby w przypadku, gdyby ważnych głosów w okręgach nr 1, 2, 3 i 4 było ponad 70 000 (5% z 70 000 wynosi 3 500, czyli liczba uprawnionych do głosowania w okręgu wyborczym nr 3 musiałaby wzrosnąć prawie dwukrotnie), w dodatku przy teoretycznym założeniu, że w okręgu wyborczym nr 3 nie uzyskałyby te komitety ani jednego głosu ważnego. Jeśli chodzi o komitety wyborcze KW PiS i KW PO, to z uwagi na uzyskaną przez nie liczbę głosów ważnych w okręgach wyborczych nr 1,2 i 4, liczba nowych wyborców w okręgu wyborczym nr 3 (w dodatku, którzy braliby udział w głosowaniu i oddaliby ważne głosy) musiałaby być kilkakrotnie większa od dotychczasowej.

Konsekwencją powyższych rozważań jest kolejna teza, że niezależnie od liczby głosów ważnych, którą osiąganą w okręgu wyborczym nr 3 komitety wyborcze KW Ziemia Tarnowska i KW Nowa Prawica Janusza Korwn - Mikke i tak jej kandydaci w okręgach wyborczych nr 1,2 i 4 nie uzyskają jakichkolwiek mandatów.

Nadto zauważyć trzeba, że także w przypadku gdyby komitet wyborczy KWW Tarnów od nowa (który nie osiągnął progu wyborczego i nie uczestniczył w podziale mandatów) w wyniku ponownych wyborów w okręgu nr 3 uzyskał liczbę ważnych głosów w takiej liczbie, że ostatecznie odpowiadałoby to 5% progowi, to mając na uwadze liczbę głosów jakie uzyskał ten komitet wyborczy w okręgach wyborczych nr 1,2 i 4 żaden z jego kandydatów nie otrzymałby w nich mandatu.

Zatem , skoro wyniki ponownych wyborów w okręgu wyborczym nr 3 nie mogą doprowadzić do zmian w obsadzie mandatów radnych z okręgów wyborczych nr 1,2 i 4, to nie było podstaw do stwierdzenia wygaśnięcia mandatów radnych do Rady Miejskiej

w Tarnowie wybranych w tychże okręgach wyborczych. W efekcie zaskarżone orzeczenie w tym zakresie podlegało merytorycznej zmianie.

Natomiast nie zasługiwał na uwzględnienie zarzut uczestnika Przewodniczącego Miejskiej Komisji Wyborczej w Tarnowie naruszenia art. 321 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., bowiem konsekwencje wynikające z przepisu art. 394 § 3 kodeksu wyborczego w przypadku orzeczenia nieważności wyborów odnośnie stwierdzenia wygaśnięcia mandatów są stosowane przez sąd z urzędu. Wynika to z charakteru postępowania wywołanego protestem wyborczym przeciwko ważności wyborów.

Z uwagi na to, iż stwierdzenie wygaśnięcia mandatów dotyczyło tylko radnych wybranych w okręgu wyborczym nr 3, bezprzedmiotowe okazało się wskazanie w treści postanowienia czynności wyborczych w celu dokonania podziału mandatów w okręgach wyborczych nr 1,2 i 4, jak tego żądał uczestnik Przewodniczący Miejskiej Komisji Wyborczej w Tarnowie.

Odnosząc się do podniesionego przez wnioskodawcę w odpowiedzi na zażalenia zagadnienia sposobu działalności tak okrojonej Rady Miejskiej, wskazać trzeba, że dla rozstrzygnięcia protestu wskazana kwestia jest prawnie irrelevantna, gdyż wychodzi poza kognicję sąd w tej sprawie.

Mając na względzie powyższe, Sąd drugiej instancji uwzględnił w całości zażalenie Komisarza Wyborczego w Tarnowianie oraz częściowo zażalenie Przewodniczącego Miejskiej Komisji wyborczej w Tarnowie, o czym orzekł na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. i art. 385 k.p.c. w z. z art. 397 § 2 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. oraz art. 394 § 4 kodeksu wyborczego.

Na oryginale właściwe podpisy
Za zgodność

Starszy Sekretarz Sądowy
Jolanta Gurulińska